

ΤΟΠΑΣΗΡΥΡΙ Τ' ΑΪ-ΓΙΑΝΗΟΥ ΜΑΔΥΤΟΥ

Πρεσβυτερος Καζακης

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΖΑΚΗ

29/2/1918 98

Τις χαμένες μάλιστα άλησμόνητες πατρίδες μας; πού πέραν τοῦ Αἰγαίου άθελά μας έχουμε αφίσει, τις χιλιοτραγούδησαν οἱ ποιητές και τις ζωντάνεψαν οἱ λογοτέχνες.

Μὰ κάθε μιὰ ἀπ' τις ἀπλές και τις ἐπίσημες τις μέρες ποὺ ξημερώγει, μᾶς φέρνει πάντα νοερὰ στὶς πόλεις μας και τὰ χωριά, στὶς θάλασσες και τὸ ἀκρογιάλια, στοὺς κάμπους και τὰ βουνά, στὶς λοφοσειρὲς και τὰ ποτάμια, κι' ἀκόμα πιὸ πολὺ στὰ περασμένα κι' ἀξέχαστα ἐκεῖνα χρόνια, τὴν πλούσια και παραμυθένια νοταλγικὴ ζωή, στὴν κίνησι και στὴν λαρά.

Κι' ὅσο ἡ ξενητειὰ τὴν νοσταλγία ὑποθάλπει, τόσο κι' ἐμὲς δύναμος τοῦ λοιποῦ τῆς γενέτειρας πατρίδας—νοσθουμε μ' ἀνείπωτη και ιερὴ συγκίνησι, ἀτέλειωτες τὶς παραστάσεις στὸ νοῦ μας νὰ προβάλλουν.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς κάθε λαὸς σὲ κάθε τόπο, ἔχει τὶς πατροπαράδοτες γιορτές του, τὰ ἥθη και τὰ ἔθιμα.

"Ετοι και οἱ κάτοικοι τῆς Μαδύτου, τῆς παλῆς αὐτῆς πόλεως τοῦ Ἑλλησπόντου, ποὺ κεῖται στὴν Εὔρωπαική ἀκτὴ τῆς Θρακικῆς Χερσονῆσου, εἴτε γιατὶ ἀκραιφνέστερο είχαν τὸ ἔθνικὸ και θρησκευτικὸ αἰσθημα, προσηλωμένοι πάντα πρὸς τὰ πάτερια, εἴτε γιατὶ ἡ πόλις τους, ὀλότελα ἀλληνικὴ ἀπ' τὴν ἀρχαία ἐποχὴ είχε μείνει ἀνόθευτη ἀπὸ κάθε ξενικὸ στοιχεῖο, τηροῦσαν μὲν θρησκευτικῶτερο φανατισμὸ τὰ ἥθη και τὰ ἔθιμα και τελοῦσαν μὲν περισσότερη εὐλάβεια και χάρη τὶς γιορτές τους ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους.

Και μιὰ ἀπ' τὶς ἐπίσημες μέρες οὐ περνοῦσε στὴ Μαδύτο μὲν γιορτές και πανηγύρια—ὅταν ἡ σημερινή: ἡ

29η Αύγουστου, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένη στὴ μνήμη «τῆς ἀποτομῆς τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Ἀγίου, ἐνδόξου, προφήτου, προδρόμου και βαπτιστοῦ Ἰωάννου», ὅπως λέγει κι' ὁ Συναξαριστής.

Ο δημοφιλῆς αὐτὸς Ἀγιος, ποὺ γιορτάζεται πολλὲς φορὲς τὸ χρόνο ἀπ' τὸν εὔσεβη ἐλληνορθόδοξο Χριστιανικὸ κόσμο, τιμῶνται και στὴ Μάδυτο πανηγυρικὰ και μὲ ξεχωριστὴ πίστη και εὐλάβεια, γιὰ τὴν ὅποια διακρινόταν ἀλλωστε ἡ Μαδύτοι.

Στὴ Μάδυτο ὑπῆρχε ἐκκλησία ποὺ τιμῶνταν στὸ ὄνομα τοῦ Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Προδρόμου (και παλαιότερο στοῦ Ἀγίου Γεωργίου), ποὺ ἦταν ὁ πολιούχος τοῦ ματαλοῦ και Ισαρικοῦ χωριοῦ. Ο Ναὸς ἦταν χτισμένος πάνω σ' ἔνα λοφίσκο γραφικό, ποὺ ἐδέσποζε στὶς ἀπέριες γειτονιές. Εφερνε χρονολογία ἀναγνούσια του τὸ ἔτος 1838. Εκεῖ μέσα ἐφιλάσσετο ἡ ιστορικὴ εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ιωάννου ποὺ είχε ιστορηθῆ στὸ 1080. Τὴν εἰκόνα αὐτὴ τὴν ἔσωσε κἄποιος καλδύγερος Βαρθολομαῖος μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του, ὅταν οἱ Τούρκοι στὴν ἐπανάσταση τοῦ 1821 ἔκαψαν τὸ μοναστῆρι ποὺ στεγαζότανε ἡ σεπτὴ εἰκόνα τοῦ Ἀγίου.

Μέσα λοιπὸν σ' ἔνα τέτοιο ιστορικὸ και ὑποβλητικὸ περιβάλλον λάβαινε χώραν κάθε χρόνο τ' Ἀϊ-Γιαννιοῦ τὸ πανηγύρι. Ο Δεσπότης τῆς ἐπαρχίας Καλλιτόλεως και Μαδύτου τιμοῦσε συνήθως τὸ λαμπρὸ και πασίγνωστο τοῦτο πανηγύρι τῆς Μαδύτου, πολλὲς φορὲς μάλιστα τύχαινε νὰ λειτουργήσουν μαζῇ κι' ἀλλοι ἀρχιερεῖς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ παραθέριζαν ἐκεῖ, τέκνα και θρέματα τῆς εὐανδρῆς Μαδύτου. Απὸ βραδὺς ἐψάλλετο μὲ ξειρετι-

κὴ κατάνυξι ὁ Μέγας Ἐσπερινός, γνόταν ἔπειτα δλονυκτὶς ἀγρυπνία και τὸ πρωΐ τῆς ημέρας τῆς γιορτῆς ἐτελεῖτο μεγαλόπρεπα ἡ θεία λειτουργία μὲ συμμετοχὴ δλοκλήρου τοῦ ιερατείου τῆς Μαδύτου.

Οι προσκυνητὲς δὲν ήταν μόνο Μαϊτιανοί. Απ' ὅλα τὰ περίχωρα συνέρρεαν ἀπὸ βραδὺς νὰ προσκυνήσουν τὴν θαυματουργικὴ εἰκόνα τοῦ Ἀγίου. Πρὸ πάντων δὲ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια και τὸ Ρένκιοι (Οφρύνιον) τῆς Τρωάδος, ποὺ τὸ ταξεῖδι τους στὴ Μάδυτο λάβαινε πάντοτε μιὰ γιορτάσιμη και θεαματικὴ συνοδεία μὲ τὰ γρήγορα και γραφικὰ ίστιοφόρα.

Τὰ ὀλοκάνθαρα αὐτὰ κατκια μὲ τὰ φυγοκαμένα ἀσπρα τους πανιὰ διέσκιζαν τὸν «ἀγάρρουν» Ἐλλήσποντο, κατάφορτα ἀπὸ εὐλαβικοὺς προσκυνητὰς κι' ἄρρενας κονιά στὸ μῶλο, μέσα στὴ Μάδυτος τὸ γραφικὸ λιμάνι. "Υστερα ἀπ' τὴν ἀπόβαση ἀρχίζε ἡ συγκινητικὴ πομπὴ πρὸς τὸν ἐπάνω μαχαλᾶ ποὺ δόηγοῦσε στὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Ιωάννου. Απ' τὴν παραμονή, τὸ βράδυ, ἡ πόλις ἔπαιρνε δψη πανηγυρικὴ. Ή κεντρικὴ πλατεῖα τῆς ὁμοφηγης Μαδύτου, ἡ «πιάτσα», ἀντὶ μὲ πυροτεχνήματα—ὅπως θὰ φεγγοβολοῦσε σήμερα—φωτιζότανε μὲ πυροσύνη ποὺ λεγόταν «μασαλάδες», σᾶν ἔνα εἰδος πυροφάνια.

Τὴν ημέρα τῆς γιορτῆς ἐπικρατοῦσε νηστεία κι' ἀπ' τοὺς ντόπιους κι' ἀπ' τοὺς ξένους προσκυνητές. Χρῆσι μαύρου κρασιοῦ δὲν ἔκαμναν. Οὔτε τρόγαντες σταφύλια μαῦρα, οὔτε τὸ καρποῦς καθάνε κατὰ τὸν συνήθη τρόπο μὲ μαχαίρι, εἰς ἔνδειξι τιμῆς και σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀποκεφαλισθέντα "Αγιο-Γιαννη, εὐλαβούμενοι τὸ σεπτό (Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

(Συνέχεια ἐκ τῆς α' σελίδος)
Του μαρτύρου "Η συρροή τοῦ κόσμου
πό ναὸν ἡταν πάντα, κάθε χρόνο, πο-
λυάνθρωπη καὶ ἐπιβλητική. Κι' ὑστε-
ρα συνεχίζονται τὸ πανηγύρι στὸν
αὐλόγηρο τῆς ἐκκλησιᾶς ἥ καὶ στὰ
φιλικό τὰ σπίτια.

Τὰ Τάματα, τ' ἀφιερώματα τῶν
προσερχομένων ἡσαν πολλὰ καὶ πλού-
σια στὴν θαυματουργὴν εἰκόνα τοῦ Ἀ-
γίου. Κι' ἡ κάρη τοῦ Ἀγίου Ἰωάν-
νου τοὺς ἔκπνινε καλά. Θεράπευσε
πολλές φορὲς τὶς ὁρρώστειες τῶν ἀ-
σθενούντων καὶ γύριζαν ὑγιεῖς στὰ
γειτονικά χωριά τους. Γιατὶ εἶχαν πί-
στη σᾶν καὶ κείνη πού ἤταγε δι γλυ-
κὺς Ναζωραῖος γάπ' αὐτοὺς ποὺ θε-
ράπευσε.

* * *
Κι' ὃ τέτε χρόνια πέμπασιν πολ-
λά! ..ως σᾶν δύνειρα νά μᾶς φανε-
ται πιά ἡ ἐποχὴ ἐκείνη. Κι' ὅμως εί-
ναι πραγματικότης. Ὁλόκληρα τριάν-
τα τρία χρόνια ἀπ' τὴν μοιραία κείνη
καταστροφὴ τῆς ὥμοσφης τῆς Μάυτός
μας στὰ 1915. Μά ἡ ψυχὴ τῶν παι-
διῶν τῆς ἐφ' δοσον ἥ πνοή ὑπάρχει,
ἀνθίσταται καὶ καρτερεῖ. Γιὰ σύνθη-
μά τους ἔχουν τὰ δοχαία κρατήσει!

Κι' ἔτσι πάλι σήμερα ἡ ἀντίλαλος
τῆς μεγαλόφωνης καὶ λαμπροπολυάν-
υρης τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προ-
δόμου θ' ἀντησει, ὅλη βεντάσια πρό-
αγεντικά ἀκροατικά τοῦ Ἑλλαστόν-
ου μά, στὴ σεμνή καὶ μετειτερούμω-
νη ἐκκλησιώνα τῆς Μαδύτου πρόσ-
ῃ Νέα Φιλαδέλφεια την τέτα μαστι-
ούδα. Μέ τη δροσία προϊττωτοῦ
εκτινήσουν ἀπ' ἡδα τὰ σημεῖα τῆς
Αθήνας καὶ τοῦ Παιονίου οἱ Μαδυτί-
οι, οἱ Δαρδανελλίτες, οἱ Καλλιπο-
ίτες καὶ οἱ ἄλλοι λαοταχωρινοί καὶ
ὰ φθάσουν στὴν καταστροφὴν σκέπη
τῆς ιστορικῆς καὶ θαυματουργηκῆς ελ-
ένας τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, για νά
τις ἰθοῦν τὴν κάρη καὶ τὴ βοή
εις τὸν Ἀγίου, ποὺ είναι «μείζον
ν λιροφήτας», μεστής καὶ βοηθός.
Τότε μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τους
ὰ δραματισθοῦν τὸ μεγαλεῖν τῆς ἀ-
ημονῆτης Μαδύτου καὶ θά εὐχη-
οῦν, ἀπὸ τὰ μύχια τῆς καρδιᾶς τους
ἀρθῆ πάλι λυτρωτικὸν τὸ πλήρωμα
οὐ χρόνου, ποὺ θὰ χαρίση πιὰ για
τάντα τ' ἀγία ἐκεῖνα μέρη στὴν ἀγ-
αλιά τῆς ἔνδοξης Ἑλληνικῆς Πα-
ρίδας.

MIX. X.P. KATZAKHS

Ἡ ἑορτὴ τῶν Μαδυτίων

Τὴν προσεκήν Κυριακὴν 29ην Αύ-
γουστον ἔσφρην τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου
τοῦ Προδόμου πανηγυρίζει ὁ ἐν τῷ
Ν. Μαδύτῳ (παραπά τὴν Ν. Φιλαδέλ-
φειαν) λεόδος ναὸς Ἀγίου Ἰωάννου
τοῦ Προδόμου, διποὺ ενδισκεται ἡ ὑ-
πὲρ 700 ἑταῖροι βίσον ἀταρριθμοῦσα Ι-
στορική καὶ θαυματουργὸς εἰκὼν τοῦ
Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδόμου.

«Ἄφ' ἐσπέρας τελεσθήσεται Μέγας
Ἐσπερινός, τὴν ἐπομένην πανηγυρικὴν
Ιειτουργία μετ' ἀρτοκλασίας

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΑΘΗΝΩΝ